

**Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe**

Leśne Kompleksy Promocyjne dla ochrony lasu

**na przykładzie testowania nowej metody oceny zagrożenia
drzewostanów sosnowych przez pierwotne szkodniki liściożerne**

Konferencja :

*„Leśne Kompleksy Promocyjne w przeddzień 20-lecia ich powstania
- geneza, rozwój, stan obecny i perspektywy na przyszłość”.*

Rogów 13-14.11.2013 r.

Historia:

- **Zarządzenie Nr 43 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji ochrony lasu (ZO-02-1/3/2004)**

§ 1.

1. Wprowadzam do stosowania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych „Instrukcję ochrony lasu”, ...

§ 2.

2. Zobowiązuję nadleśniczych nadleśnictw wchodzących w skład Leśnych Kompleksów Promocyjnych do przetestowania jesienią 2004 roku nowej metody jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny, przedstawionej w II części Instrukcji ochrony lasu.
3. Po sprawdzeniu jej przydatności, metoda ta zostanie wprowadzona do stosowania odrębnym zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

§ 3.

1. Instrukcja ochrony lasu wchodzi w życie z dniem 01 października 2004 roku z zastrzeżeniem § 2 ust.3.

Opis metody:

W każdej partii kontrolnej poszukiwania prowadzi się na 10 powierzchniach próbnych o wielkości 0,5 m² każda. W drzewostanie pod wybranym pierwszym skrajnym drzewem układa się ramkę. Każdy kolejny punkt wyznacza się w odległości około 35 m od poprzedniego i przy najbliższym w zasięgu wzroku drzewie układa się kolejną ramkę, zachowując zgodnie ze schematem odpowiedni kierunek i odległość od poszczególnych drzew.

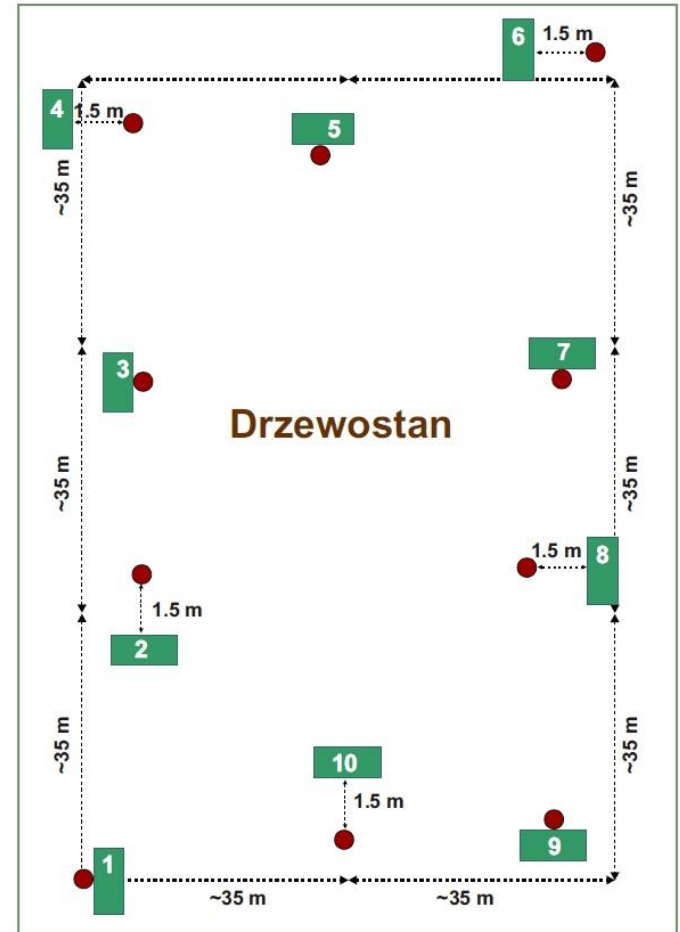
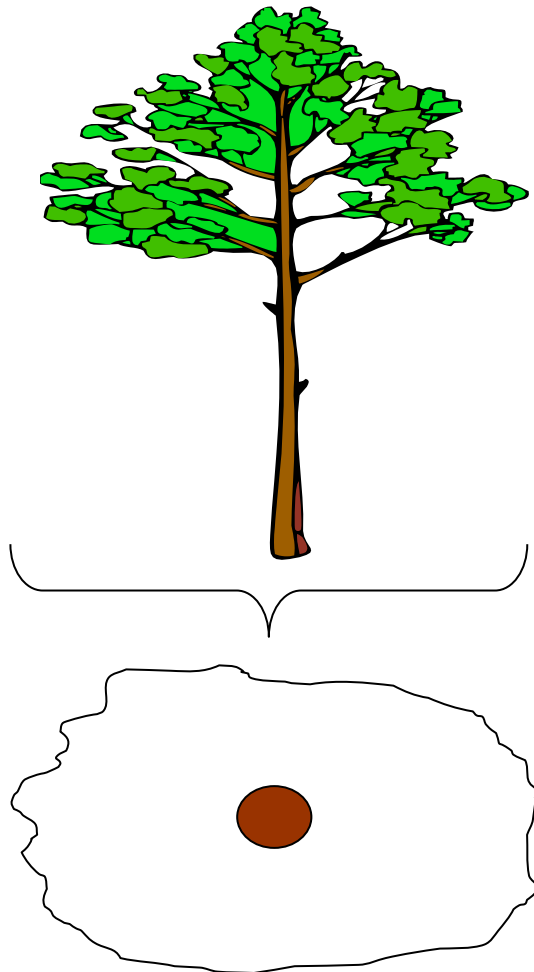
Jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny służą do oceny zagrożenia drzewostanów sosnowych przez szkodniki liściożerne, takich jak strzygonia choinówka, poproch cetyniak, siwiotek borowiec, barczatka sosnowka, osnuja gwiazdzista oraz boreczników (IOL 2004).

Porównanie metod:

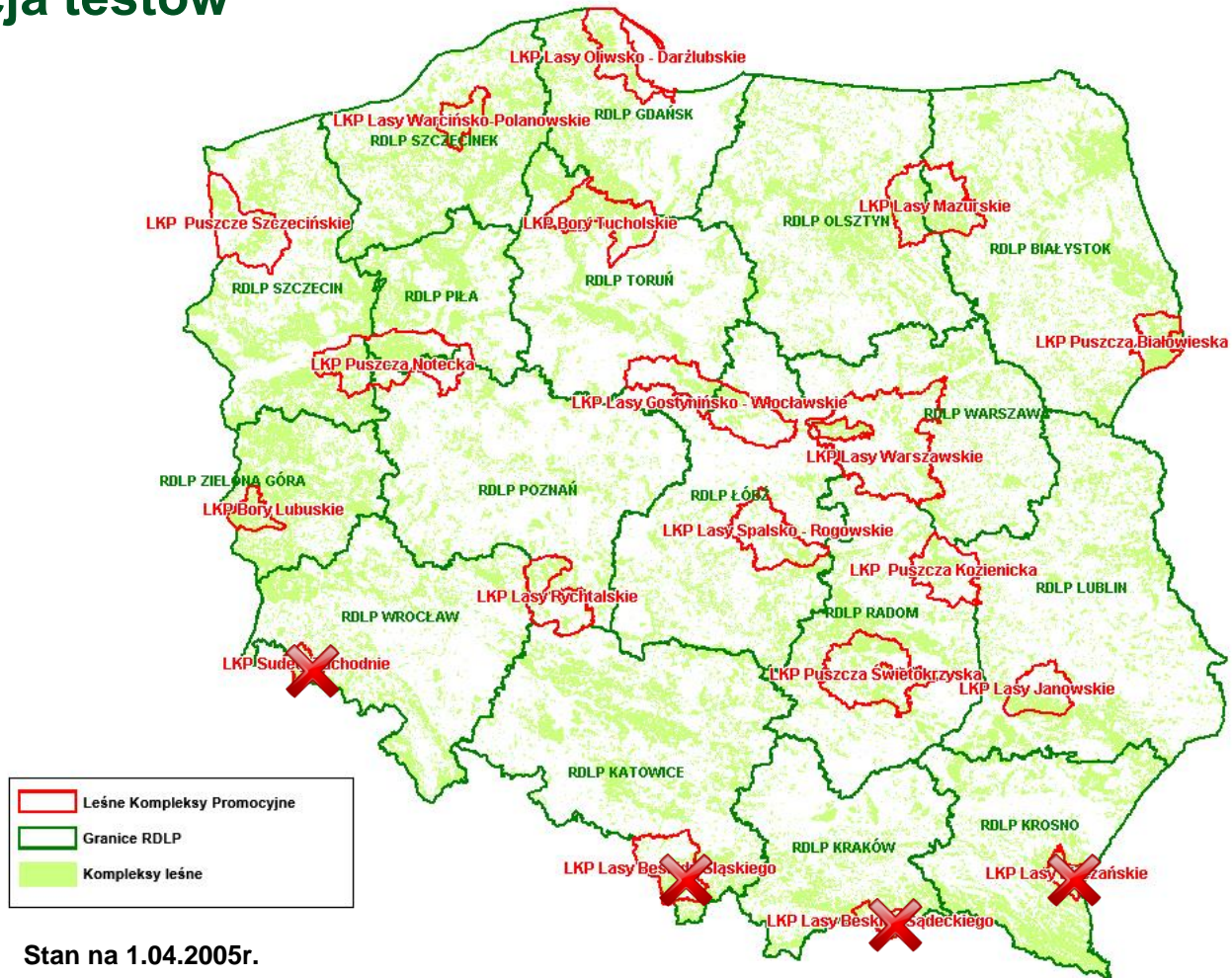
Sposób prowadzenia poszukiwań	Metoda podokapowa		Metoda 10 powierzchni		
	na powierzchniach podokapowych, wyznaczenie przeciętnego drzewa, poszukiwania w rzucie korony; różna wielkość powierzchni próbnej – od 3 do 15 m ² .			10 powierzchni próbnych (0,5 m ² każda), rozmieszczonych wg ścisłego schematu i kierunku, poszukiwania w ramce o wymiarach 0,5x1,0 m; na 5 powierzchniach, o nieparzystych numerach dokonuje się przeszukania pnia drzewa do wys. 1,5 m. Stała wielkość powierzchni próbnej – zawsze 5 m ² .	
Liczba partii kontrolnych w zależności od siedliska i wieku drzewostanu					
Siedliska	Klasa wieku	Liczba PK w kompleksie d-stanu		Klasa wieku	Liczba PK w kompleksie d-stanu
borowe	Ila-IV	do 20 ha – 1 PK	pow. 20 ha – 1PK na 1 oddział	Ila-IV	1 PK na 50 ha
	V i starsze	do 50 ha – 1 PK	pow. 20 ha – 1PK na 2 oddziały	V i starsze	1 PK na 100 ha
lasowe	Ila-IV	na 50 ha – 1 PK		Ila i starsze	1 PK na 200 ha
	V i starsze	na 100 ha – 1 PK			

Porównanie metod – schemat poszukiwań:

Ryc. 1. Schemat rozmieszczenia 10. powierzchni próbnych podczas jesiennych poszukiwań szkodników liściożernych sosny: ● drzewo, ■ powierzchnia próbna

Lokalizacja testów

Formularz porównawczy:

Lp	Wyszczególnienie	Oddz.	Oddz.	Oddz.	Oddz.	Oddz.	Oddz.	Oddz.	Oddz.
		m.trad.	m.znow.	m.trad.	m.znow.	m.trad.	m.znow.	m.trad.	m.znow.
1	Powierzchnia m ²								
2	Czas przygotowania i zakończenia (min.)								
3	Czas poszukiwań (min.)								
4	Ilość osób								
5	Łączny czas poszukiwań (min.)								
6	Znalezione owady razem, w tym:								
	boreczniki								
	poproch								
	siwiotek								
	strzygonia								
	osnuja								
7	Ilość szkodnika na m ² powierzchni (szt.)								
8	Stopień trudności (1-łatwa, 2-średnia, 3-trudna)								

Powierzchnie analizowane:

Lp	LKP	RDLP	Ilość powierzchni
1	Bory Lubuskie	Zielona Góra	115
2	Lasy Janowskie	Lublin	60
3	Lasy Oliwsko-Darżlubskie	Gdańsk	30
4	Bory Tucholskie	Toruń	87
5	Puszcza Kozienska	Radom	47
6	Lasy Gostynińsko-Włocławskie	Łódź, Toruń	12
7	Puszcza Notecka	Poznań, Piła, Szczecin	414
8	Lasy Mazurskie	Olsztyn	17
9	Lasy Rychtaleskie	Poznań	102
10	Lasy Warcińsko-Polanowskie	Szczecinek	156
11	Puszcze Szczecińskie	Szczecin	153
12	Puszcza Białowieska	Białystok	14
Razem powierzchni porównawczych			1207

Analiza wyników:

Wielkość powierzchni próbnej

5 m² – metoda 10 powierzchni,

7 m² – 9 m² – metoda podokapowa,

Wyniki poszukiwań (owady na m²)

0,83 – metoda 10 powierzchni,

0,70 – metoda podokapowa,

Pracochłonność

70 minut – metoda 10 powierzchni,

48 minut – metoda podokapowa.

Wdrożenie:

Zarządzenie nr 35 z 7 sierpnia 2006 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania na terenie Lasów Państwowych w jesiennych poszukiwaniach szkodników pierwotnych sosny metody dziesięciu powierzchni próbnych (ZO-02-10/2006)

§ 1

1. Z dniem 1 stycznia 2007 r. wprowadza się do stosowania na terenie Lasów Państwowych w jesiennych poszukiwaniach szkodników pierwotnych sosny metodę dziesięciu powierzchni próbnych. Jest ona opisana w § 35–45 obowiązującej IOL wprowadzonej zarządzeniem nr 43 dyrektora generalnego Lasów Państwowych z 22 czerwca 2004 r. (ZO-02-1/3/04)

**Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe**

Dziękuję za uwagę

*Dyrekcja Generalna
Lasów Państwowych
Wydział Ochrony Ekosystemów
ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. nr 3
02- 362 Warszawa*